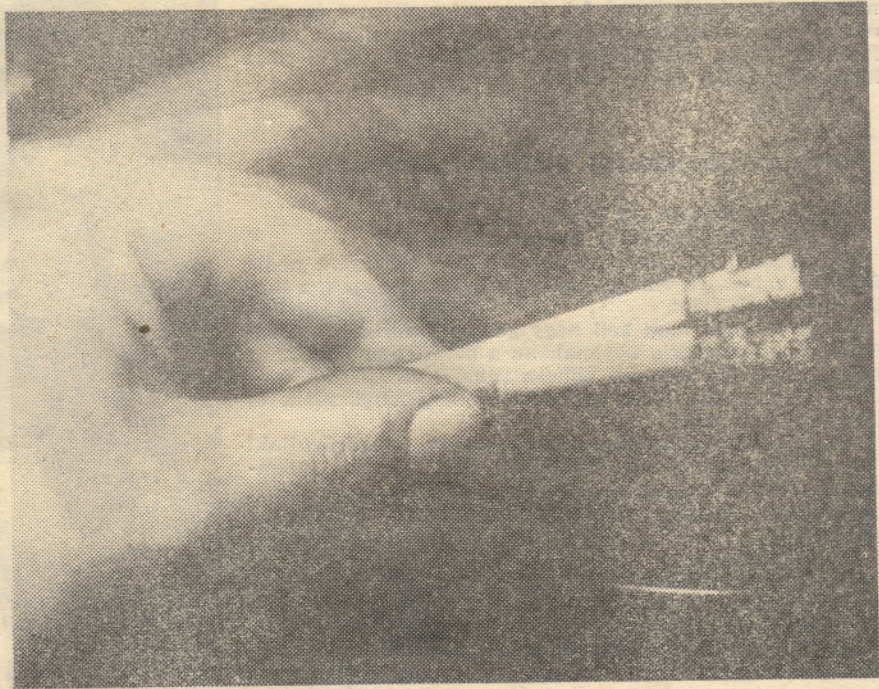

KÁBITÓSZER (IV.)

— Kezdjük a narkósokkal. Mi jellemzi őket a leginkább, mit mondhat róluk a pszichológus?

— Úgy tűnik, hogy közös személyiségstípus jellemző valamennyi drogfogyasztóra. Ezeknek az embereknek az a fő tulajdonságuk, hogy szorongóak és a szorongásukat próbálják csökkenteni. A dohányosok abban a pillanatban csökkentik a frusztrációs feszültségüket, amikor rágyújtanak. Régebben, amikor kővel csiholták a tüzet, a rágyújtás szertartása jobban levezette a feszültséget, mint korunkban a cigaretta, mely nem vezeti le jól a cselekvési kényszert. Az alkohol már tartósabban biztosítja a feszültség csökkentését, ugyanez vonatkozik a kábítószerre is.

— Tehát lelki szempontból nincs lényeges különbség a dohányzás, az alkohol és a „kemény drog” fogyasztása között.

Mit mond a pszichológus?

— Nincs. A szorongással való birkózás, a szorongás kivédése, csökkentése a leglényegesebb mozzanat. A gyógyszerek, a nyugtatók is a szorongást csökkentik, tehát a gyógyszerfüggőség is hasonló a többi kábítószerrel való függőséghez.

— Ezek szerint a narkotikumok terjesztése csak jogi alapon különül el; az állam ugyebár nem gördít akadályt a cigaretta, az alkohol árusítása elé.

— Ne hagyjuk ki a gyógyszereket, a nyugtatók előállításából is hatalmas haszon származhat.

— Azokon is nagy a nyereség?

— A gyógyszeriparban igen komoly háborúk folynak. Egy-egy új gyógyszer bevetése hatalmas pénzekkel jár.

— Ott hagytuk abba, hogy a narkósok teli vannak szorongással.

— Igen és ezek a szorongó személyiségek általában rossz társas kapcsolattal rendelkező emberek, akiknél kötődéseikben, gyökereikben, másokhoz való tartozásukban nagy bizonytalanság tapasztalható. Az alkohol és a kábítószer fogyasztásánál különösen szembetűnő jelenség, hogy általában társaságban, csoportokban isznak, narkóznak az emberek.

— Akik társaságában is érezhetik magukat magányosnak.

— Igen, de a minimális érintkezés, a formális együttlét is többletet jelent a narkósok számára. A kivertség érzése sorsközösségeket

hoz létre; lefelé húzó csoportokat, melyekből nagyon nehéz bárkit is kirántani. Ha csak azt akarjuk, hogy valaki mondjon le a kábítószeréről, az alkoholoról stb., azzal még az illető nem kerül jobb helyzetbe a magányosságával, a szorongásaival.

Beszélgetés Hódi Sándorral

— Tehát a narkósoknak az emberi kapcsolataikat kellene rendezniük.

— De hogyan! Nem lehet hozzátartozókat, rokonságot, barátokat receptre fölírni. Az ember egy családba, egy közösségbe születik, és csak abban a közösségben tanulhatja meg, hogyan tehet szert barátokra. Fennáll annak a lehetősége, hogy a narkósok nem tanulták meg, nem sajátították el a kapcsolatfelvételt, a kapcsolatápolást, a kapcsolatkiépítést, ami az életben, ugye, külön művészet. Aki nem tudnak a másik ember felé hidat építeni, azok magányosok maradnak. Még ha közelednek is mások hozzájuk, azokhoz is görcsösen viszonyulnak, mert nem tudják, hogy meddig vállalhatják a másikat.

— Kábítószer és alkotás...

— Nagy téma. Ahhoz, hogy leülj, hogy alkoss, ahhoz az kell, hogy szorítson valami, hogy átélj valami konfliktust, hogy szenvedj valamitől. Tehát az, amittől szenvedsz, az ösztönöz alkotásra. Az alkotás feszültségi szinttel jár. Vannak emberek, akik menekülnek ettől a feszültségtől, holott épp ez a cselekvés feltétele. Aki ezt valamilyen kábítószerrel semlegesíti, azok sohasem jutnak el feszültségük cselekvő módon történő levezetéséig.

— Tehát épp ezt a feszültséget kellene megbecsülni.

— Úgy van, mert ez teremti meg a kiírás, a kitáncolás, a kiéneklés stb. feltételeit.

— Ezért kell harcot folytatni a kábítószerek ellen?

— Igen, amihez ugyebár pénz kell. Rengeteg pénz. Hogy egy amerikai tapasztalatot említsek, legalább annyi pénzt kell belcölni a kábítószerek elleni küzdelembe, amennyi nyereség volt korábban rajtuk. A nyereséget nem szabad zárójelbe tenni, csak akkor nem marad el a kívánt hatás. Ha „N” összegű jövedelem folyik be a dohányzásból, az alkoholfogyasztásból stb. a kasszába, ennek az „N” jövedelemnek legalább felét a kábítószerek elleni küzdelembe kell ölnünk, ha sikeres hadviselést akarunk folytatni ellenük.

— Mert ez szólamokkal nem megy. A szegénység jobbra csak szólamokat produkálhat

Miért van az emberiségnek szüksége a kábítószerre? Minden esetben a pótcselekvés miatt?

— Bizonyára olvastad Stanislaw Lem regényét, melyben leírja felfedését, hogy a tudósok, bizonyos agykérgi régiók ingerléssel, kiválthatnak jó közérzetet, azaz létrehozhatnak olyan szerkezeteket, „sisakokat”, melyeknek segítségével, a külső körülményektől függetlenül csodálatos körüzet biztosítható. Az állatkísérletek azt bizonyítják, hogy Lem elképzelésének van némi esélye. Az állatok agykérgi mezéjébe elektrodákat építettek és az állatok gyorsan megtanulták, hogyan válthatják ki egy pedál nyomkodásával azt a kellemes bizsergést, amely roppantul tetszett nekik. Még evés helyett is azt a pedált nyomkodták. Ami az embernél jó közérzetet válthat ki, azt nagyon nehéz elvenni tőle. Hát ez a helyzet a kábítószer esetében is.

Nem szabad a konfliktusmentes élet naiv illúziójában élni. Nem szabad azt hinnünk, hogy bennünket mindenki szeret stb. Ahhoz hogy vállalni tudjuk a konfliktusokat, meg kell tanulnunk a küzdelem személyi feladatait. Meg kell tanulnunk harcolni, érvényre juttatni saját érdekünket.

Vizsgálatot folytattam, miért szoronganak az emberek akkor is, amikor megítélésük szerint nyugodtan cselekedhetnek. Hát azért szoronganak, mert beépítették magukba a lebenítő félelmeket, melyek megfosztják őket a cselekvés lehetőségétől. Azt vizsgáltam a közelmúltban, hogy van-e a balesetveszélyes személyiségnek valamilyen jellemzője. A balesetet szenvedett és nem szenvedett egyének személyiségvonásait összevetve, egy dologban szembetűnő különbséget tapasztaltam: minél előrelátóbb valaki, annál kevésbé fenyegeti balesetveszély. No most, azokat az egyéneket, akiket nem fenyeget balesetveszély, rendkívül aggályos embereknek mondhatom. Persze, azon is el kell gondolkodni, mi az hogy aggályos, és mi az hogy normális emberek, rettenetesen félnek attól, hogy megmondják a véleményüket, hogy kiáltsanak a saját érdekük mellett, hogy nyilvános helyen felszólaljanak, ugyanakkor viszont nyugodtan beülnek egy kocsiába és a be nem látható úton átlagon felül sebességgel száguldoznak, tehát vidáman megengedik maguknak mindazt, ami sokkal inkább veszélyeztetli életüket, mint például a szokimondás.

Nem hiszem, hogy van olyan társadalmi helyzet, lételemény, mely önfelmentéstől szolgálja a cselekvés alól. Azt mondom, ha sok a gond, akkor épp ez a szorító cipő készíthet sorsváltóztató cselekvésre.

AKIK LESZOKTAK ARRÓL, HOGY EGYETLEN LÉPÉST IS TEGYENEK VÁLLVEREGETÉS NÉLKÜL, AZOK VALAHOG EGY GYÁVA, FÉLÉNK ÖNPUSZTÍTÓ MAGATARTÁSBA MENEKÜLNEK. HA SZENVEDÜNK EGY PROBLÉMÁTÓL, EGY GONDÓTÓL, AKKOR TESSÉK AZT A GONDOT MEGOLDANI. NÉZÜK CSAK AZ ALKOTÓ ÉRTÉLMISÉG PANASZAIT! HÁNYSZOR HALLOTTUK MÁR AZ ELMÚLT IDŐSZAKBAN, HOGY AZ ALKOTÁSNAK NEM KEDVEZETT AZ ÉLET, A KOR. ÉN HIÁNYOLOM A REMEKMŰVEKET, MELYEK NEM KERÜLTEK ELŐ A FIÓKOKBÓL, A NAGY NÉVTELENSÉGBŐL NEM BUKANNAK ELŐ AZOK A NEVEK, MELYEK GYÓKERES VÁLTOZÁST HOZNÁNAK.

Az a magatartás, mely rövidtávú elismerésekre épül, nem igazi, alkotó igényű magatartás.

Kipróbáltad-e a kábítószeri?

— Nem próbáltam ki, nem éreztem még szükségét, hogy kipróbáljam. Nem szenvedek annyira az idegességtől, nem érzem magam annyira

tehetteletlennek, hogy a kábítószer után kapjak, ami a tehetteletlenségem beismerése lenne. Azt próbálom tudatosítani, hogy a kábítószer fogyasztása már egy vereség. Az az igazság, hogy a narkósnak nem a lebeszélésre van szükségük, hanem inkább arra kíváncsiak, hogy látom én, a pszichológus őket. Döntő dolgok múlnak apróságokon. Jött egyszer hozzám egy ismert narkós, ahi-ról az egészségügyi kartonján nagy betűkkel, pirossal többször is áthúzgálva ott állt, hogy narkotikumokat fogyaszt. Elvégeztem nála a megfelelő vizsgálatot, és miután röviden elbeszélgettem vele, meggyőződve arról, hogy akar dolgozni, hírtam neki, közöltem vele, hogy alkalmas a munkára, ami őt nagyon megdöbbenett. — Látja, hogy áll a kartonomban? — Látom, az engem nem érdekel. Én magát vizsgáltam meg és alkalmassá váltam a munkára — mondtam neki. Tehát ennek az embernek nagyon fontos volt az, hogy ő milyen benyomást tesz rám. Ő általan nyerte vissza az önértékelését. Én ki tudja, kinek a véleményére van szükségünk saját önértékelésünkkel. Hát ha olyan emberek elismerése várunk, azaz várnak a narkósok, akik valamilyen gonoszság, vagy egyéb dolog miatt sohasem részesítik őket a kívánt elismerésben.

AZ ÖNÉRTÉKELEÉS ZAVARÁVAL KÜZKÖDŐ EGYÉN ELTÉTEBEN NAGYON NEHÉZ FELKUTATNI AZT A MÁSIK EMBERT, AKINEK AZ ELISMERÉSÉRE VÁR.

— Az egyik ifjúsági értekezleten egyesek annak a nézetnek próbálták hangot adni, hogy a kábítószer-élvezők inkább delikvenssek, mint betegek.

— Ez nem kérdés. A betegség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet határozta meg, mely szerint az egészséges ember szervileg, fiziológiailag, pszichésen és szociálisan jó közérzetű ember. Akinek testi, szervi hiányosságai vannak, aki lelkiileg, szociálisan tartósan szenved valamitől, az nem számít egészséges

embernek. Ide tartozik még az is, hogy a nyomorban, éhezésben élők nem egészségesek. Akinek tartósan szorongásoskötő szerre van szüksége, az egy beteg ember. Segítenünk kell rajta.

— A gyógyszerek mértékteien, felesleges használatát is kiegyenlíti a narkózással.

— Igen, mert a gyógyszerekbe, a bogycikba, a pirulákba vetett hallatlan hit is azonos vele. Az ugye nem számít, hogy a mai ember hogyan rontja el az életét! Ha jön a baj majd elmegy az orvoshoz, az újabb kóv messiásához, aki megfelelő tabletát ír ki neki, amittől elmúlik a baj. Ennél a felfogásnál károsabb dolog nincs is a kultúránkban. Azt kellene tudatosítani, hogy mindenkinek a saját életéért a felelős. Ahogy a primitív törzseknek hisznek a varázslókban, úgy hisznek ma az emberek a gyógyszerekben.

— Abban, hogy mindenre, hogy minden ellen van valamiféle pirula.

— Telefonál nekem egy édesanyja:

— Nagyon nagy baj van a kislányommal! — Hát mi a baj? — Hihetetlen, hogyan viselkedik! Az apjával teljesen kétségbe vagyunk esve. — Mondjon már valami közelebbit a fiúról is! — Hát nem alszik, eltoltja magától az ételt, néha mintha ájrná! — Mikor kezdődött? — érdeklődtem. Aztán, rövidebbre fogva a szót, kiderült, hogy egy kislány van a dologban, aki nem viszonzotta a fiú érdeklődését.

DRÁGA ANYUKA — SZÓLTAM AZ ÉDESANYÁHOZ —, EZ A FIÚ SZERELMES, A SZERELM NEM BETEGSÉG!

Attól ő szenved, de az nem egy betegség! — De mi teljesen ki vagyunk borulva! — Értse meg, hogy szerelmes a gyerek! Ezt úgy hívják, hogy szerelmem. Szerelmem. Ezek szerint az az anyuka sohasem volt szerelmes életében, idegen volt tőle az az érzés, nem tudta hová tenni.

— Szerencsére, a fia megismerte.

— És megszenvedte. Hát persze, hogy megszenvedte, a szerelmet kutyul meg kell szenvedni. És az egészben az a legnagyobb szerencse, hogy a fiú nem került egy olyan orvoshoz, aki gyógyszert írt volna ki a nyugtalansága ellen. Az orvosoknak is öt perc alatt kell elvégezniük a vizsgálatot, melynek során, ha nem derül fény a gyerek nyugtalansága okára, és ez elképzelhető, ki is írják a gyógyszert, a nyugtatót.

— A szerelmem ellen.

— Igen.

ODÁIG JUTOTT AZ EMBERISÉG, HOGY GYÓGYSZEREK SEGÍTSÉGÉVEL NEM AKARJA ÉREZNI AZT, AMIT ÉREZ, MAGÁT AZ ÉLETET.

A kellemetlenségektől gyorsan meg szeretne szabadulni, minden tépelődés, szembenézés nélkül. És rendszerint azok, akik pácát törnek a narkósok fölött, maguk sem különbek náluk, csak ők nem narkotikumokat, hanem gyógyszereket szednek. És itt egyenlítődnek ki a gyógyszerek a narkotikumokkal.

Tari István

